

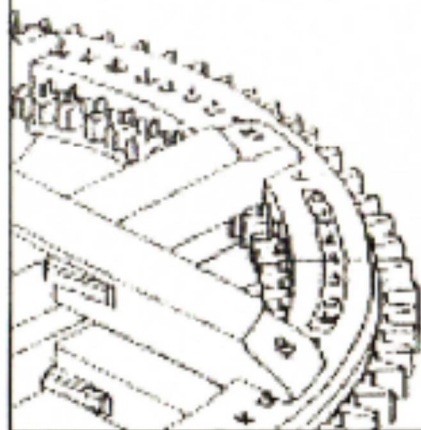
(ADVERTENTIE)

Molenmakersbedrijf
Molema
V.O.F.

Provincialeweg 4, 9677 TW Heiligerlee

telefoon: (0597) 59 16 60
telefax: (0597) 59 11 76
mobiel: 06 53 22 48 91

MULDERSNIJS

MOLENWERK GROEP OOST-GRONINGEN

NUMMER 4, 2007

ISSN: 1872-6739

COLOFON

Muldersnijs is het blad voor leden en donateurs van Vereniging Molenaarwerk Groep Oost Groningen, Kf.kno. 43367931. Het blad verschijnt 4x per jaar en wordt mede mogelijk gemaakt door onze adverteerders.

REDACTIE:

Dick Meier
Jeep Gründemann
Marja Sijbom

REDACTIE-ADRES

Van Sanyestraat 9
9545 TZ Houtwede
jeop.ria@hetnet.nl

BESTUUR:

Voorzitter:
J. Gründemann
Secretaris:

H. Bossen
Woltinghulzerweg 132
9541 AV Vlagtwedde
0599919128

Penningmeester:

N.H. Holman
Postbankkno. 3025139
T.N.V. Molenaarwerk Groep
Oost Groningen
Houtwede 171
9547 NB Eiljham

Lid:

G. Koster-Westervaarder
J. Kugel

INSTRUCTEURS:

G. Koster-Westervaarder
(0597-424045)

K. Stijk
(0597-416064)

E. Oankes
(0597-414269)

S. Bezema
(0597-642459)

D.J. Tinga
(0595-441939)

VOORWOORD

Alweer de laatste Muldersnijs van 2007.

Eigenlijk wel een bijzondere editie, want zoals u wellicht had opgemerkt

is er iets veranderd. De vorige keer zag u al een verandering in de colofon, nu is die lijn voortgezet met dit nieuwe uiterlijk als resultaat.

Hopelijk bent u als lezer content met deze vormgeving, mocht u nog op of aanmerkingen hebben schroom dan niet om even een bericht aan de redactie achter te laten.

Op pagina 10 staat een belangrijk bericht van de penningmeester. Vergeet u niet om deze te lezen?

Dan rest ons nog u een hele lijne feestdagen toe te wensen en tot de volgende Muldersnijs.

De redactie

COPY VOOR 1 MAART 2008

IN DIT NUMMER:

- 4 Molenarchief draait alsmaar door...
- 6 Internet
- 8 Utrechtse molen verplaatst
- 9 Langste molenboek
- 12 Molen restauratie Gieterveen
- 15 Wind doet de molen draaien
- 17 Knopen

Drukwerk en verzending wordt verzorgd door de drukkerij van de NOVO te Vlagtwedde

BIJ DE VOORPAGINA:

Molen: Molen Edens te Winschoten
Foto door: M. Sijbom

(ADVERTENTIE)

Pension

"Stee en Stoetje"

uw logeeradres bij de molen

Harm en Ankie Prenger

Logies en ontbijt

-Appartementen
-Fiets en fietsroutes van
prachtige omgeving aan-
wezig

Guest House

"Stee en Stoetje"

Your lodgings at the windmill

Harm en Ankie Prenger

-Bed & Breakfast
-Apartments
-Bicycles available for cy-
cling in beautiful
surroundings

Pension

"Stee en Stoetje"

Ihre Wohnadresse bei der
Mühle

Harm en Ankie Prenger

-Übernachtung mit Frühstück
-Appartements
-Fahrräder und beschreibun-
gen von Radfahrstrecken
durch die prachtvolle umge-
bung vorhanden

Wedderweg 25
9699 RA Vriescheloo (Gr.)
Telefoon (0597) 541860
hprenger@planet.nl

ook
ADVERTEREN?

Mail de redactie: jeop.ria@hetnet.nl

MOLENARCHIEF DRAAIT NET ALS DE WIEKEN ALTIJD MAAR DOOR

Door Marcel Looden

Veele - Liefhebbers van molens, opgelet! Binnenkort kan op internet worden bekeken wat zich in het Groninger Molenarchief in Veele bevindt. Met dank aan Bob Poppen en andere vrijwilligers. Ze hebben er met al dat digitaliseren een mammoetklus opzitten. Lekker uitrusten is er niet bij. Want voortdurend wordt nieuw materiaal aangeleverd.

In het gebouw van het waterschap Hunze en Aa's bevindt zich het archief, al sinds 1985. Vrijwilligers zijn er iedere dinsdag in de weer met het rangschikken en in kaart brengen van al die foto's, documenten en ander materiaal. Poppen is één van hen. Een 64-jarige liefhebber van draaiende wieken, zelf molenaar op de Liefde in Uithuizen.

Hij vertelt vol trots over die geweldige hoeveelheid materiaal die zich in Veele bevindt. "We hebben 40.000 tot 50.000 foto's, allemaal gescand. Oude boeken, notulen van waterschappen en molenverenigingen. Van iedere molen hebben we een aparte doos. Van de 84 molens die er nu in Groningen zijn, maar ook van molens die niet meer bestaan. Krijgen we nieuw materiaal, dan gaat het in die doos."

En nieuw materiaal komt er nog steeds binnen. Van verzamelaars bijvoorbeeld die komen te overlijden. De echtgenote geeft de verzameling vervolgens aan het archief. En Poppen en de zijnen houden niet op de bij de provinciegrens. "we hebben ook spullen uit Friesland, Drenthe en zelfs Noord-Duitsland. Daar hebben ze zo'n archief niet. Het enig andere in Nederland zit in Amsterdam. We zijn dus tamelijk uniek."

Als Poppen de grote schatkamer laat zien, het vertrek

4

In het Dagblad van het Noorden stond op Woensdag 19 september 2007 het volgende bericht over Bob Poppen en het Groninger molenarchief. Komt u in de krant eens een leuk artikel over molens tegen, dan houden wij ons van harte aanbevolen

waarin zich al die foto's en dozen bevinden, wordt dat unieke duidelijk. "Kijk hier, we hebben een handgeschreven bestek van de molen in Middelstum, uit 1818. Een prachtig bezit."

Poppen weet dat er in het land veel liefhebbers van molens zijn. Tot uit Limburg komen ze naar Veele, op zoek naar die ene foto of dat ene document. Al die mensen kunnen binnenkort, voor ze hun reis beginnen, eerst digitaal zien of ze in het archief vinden wat ze zoeken. "Van de Groninger molens hebben we al ons materiaal gedigitaliseerd en dat kan op www.groningermolens.nl worden bekeken."

Bob Poppen hoopt zo meer mensen te bereiken. Want dat willen hij en de andere vrijwilligers van het archief zo graag: anderen 'besmetten' met hun onvoorwaardelijke liefde voor de molen.

Bob Poppen bij de dozen die vol staan met informatie over Groninger molens. (Foto: Harry Tielman)

5

INTERNET

Molens en het internet, voor sommigen is dit een beetje een vreemde combi voor anderen zijn deze onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het internet biedt tegenwoordig bijvoorbeeld mogelijkheden om een speurtocht naar verdwenen molens te starten. Zo is binnenkort ons eigen molenarchief digitaal te vinden (zie het voorgaande artikel)

in deze rubriek zoeken we elk kwartaal naar een leuke website die interessant voor molenliefhebbers kan zijn. De eerste site die bekeken wordt is de site:

www.watwaswaar.nl

Watwaswaar.nl is een informatieve site waarop men informatie uit het verleden kan vinden, dit d.m.v. oude kaarten.

Wanneer de site opent ziet u een plattegrond van Nederland, door in het roze vakje met de titel: " Waar," een plaatsnaam in te vullen

zoomt de site in op die plaats. Vervolgens verschijnt er aan de rechterkant een menu met diverse kaarten van die plaats, waaronder: kadasterkaarten en militaire topografische kaarten.

Vooraf deze laatste zijn interessant voor molenliefhebbers die locaties van verdwenen molens zoeken. De meeste militaire kaarten stammen uit de periode 1832 - 1852.

Een molen staat aangegeven met de letters WM. Op onderstaande afbeelding is een voorbeeld van een dergelijke kaart te zien.

Wat was waar is een mooie site, maar voor de wat minder ervaren internetter redelijk moeilijk te gebruiken. De navigatiestructuur werkt niet zo gemakkelijk, maar door te proberen wordt langzamerhand duidelijk hoe men het beste op informatie kan zoeken

Marijn Sijbom

"UTRECHTSE MOLEN VERPLAATST!!!"

door: Gerrit Pouw

"MAAR DAN?????"

Het lijkt er op uit te draaien dat het gaat zoals met alle sprookjes, aan het einde komt de olifant met de lange snuit en.....

De molen is n.l. wel mondeling overgedragen aan de Utrechtse Molens c.q. Het Utrechts Landschap, maar nu komt het.....

De vorige eigenaar een supermarkt onder de vlag van Laurus de supermarktketen, trok een week voor de officiële overdracht een stuk papier uit de bureaulade met daarop een keurig omschreven concurrentiebeding. Dit beding houdt in dat als de molen in bedrijf komt er nagenoeg niets verkocht mag worden, gelijk aan de producten in de supermarkt.

Tja en noem nu maar eens op wat er dan wel verkocht mag worden want men verkoopt er ook diverse meelsoorten enz.

Het enige product dat ik mij kan voorstellen dat wel mag, is rauw varkensvet eigenlijk bestemd voor het smeren van de diverse lageringen, of voor piepende wielletjes van winkelwagentjes.

In het licht van de moordende concurrentiestrijd tussen de diverse supermarktketens is Laurus kennelijk zo bang, dat de molen op een gegeven moment zo veel gaat verkopen dat hun zaak in Amerongen leeg blijft.

Echt een voorbeeld hoe een grootgrutter net zo klein blijkt te zijn, als de Eurocentjes in de kassalade.

De SDUM/UL heeft nu in principe besloten de molen niet over te nemen, laat staan restaureren en/of maalvaardig te maken. Men vindt het n.l. onverantwoord dat vele tonnen gemeenschapsgeld worden besteed aan iets dat een dood element wordt in de Amerongense gemeenschap.

Er is nog een heel klein lichtpuntje dat Laurus inziet dat het beding in wezen een dode letter is, eens opgesteld door een pietluttige supermarkt eigenaar.

Naar ik hoop kan ik hier stellen..... Wordt vervolgd (naar ik stilletjes hoop).

In de vorige Muldersnijs publiceerden wij een artikel over de verplaatsing van molen Maallust te Amerongen. De heer Pouw stuurde ons het volgende artikel:

MOLENAARS PRESENTEREN GIGANTISCH BOEK

Leidschendam - Deze molenaars houden in Leidschendam een gigantische afdruk omhoog van het boek *Molenrijk Zuid-Holland*, maar liefst 224 molens telt deze provincie en daaraan is het nieuwe drukwerk gewijd. Om te benadrukken dat dit er gigantisch veel zijn, werd voor de presentatie het langste fotoboek ter wereld gefabriceerd. De achter elkaar geplakte pagina's zijn per stuk 60 centimeter hoog en samen 140 meter lang. Voor geïnteresseerden is uiteraard een handzamer exemplaar van het boek te koop. Foto: GPD/Phil Nijhuis

AGENDA

- 5-01-2008 Nieuwjaarsvisite
- 1-03-2008 Copydatum Muldersnijs
- 12-04-2008 Excursie
- 10-05-2008 Nationale molendag
- 14-06-2008 Groningermolen weekend
- 15-06-2008 Groningermolen weekend

Let op.

Op verzoek van de penningmeester het volgende:

Bericht van de penningmeester

Voor het betalen van de contributie voor 2008, vraagt de penningmeester u om het bedrag á €7,- over te maken op de rekening 3025139 t.n.v. molenwerkgroep Oost-Groningen, onder vermelding van uw naam. Graag betalen vóór 1 april 2008.

Op deze manier kunnen de kosten laag blijven. Het verzenden van een acceptgiro kost buiten de portokosten ook geld.

Dank

UITNODIGING

Hierbij nodigt de Molenwerkgroep Oost-Groningen alle leden en donateurs uit om samen met ons het nieuwe jaar in te luiden.

Decor van deze gezellige ochtend zal zijn :

Molen Edens
Nassaustraat 14
9671BW Winschoten

ZATERDAG 5 JANUARI 2008

van 10 tot 12uur

Heeft u dan nog molenkierariteiten dan hopen we u dan ook deze dag te begroeten.

Wij zullen tijdens deze bijeenkomst hopelijk ook inhoud kunnen geven aan de voorjaarsexcursie van zaterdag 12 april 2008.

Met vriendelijke groet,
bestuur molenwerkgroep
Oost-Groningen.

'KIJK NOU, DAAR GAAT DE KAP DE LUCHT IN!'

Door Marieke Kwak

De restauratie van molen De Eendracht in Gieterveen beleefde gisteren letterlijk en figuurlijk een hoogtepunt. De gestripte molen kreeg na een half jaar zijn kap en wieken terug.

Gieterveen - Molen mocht hij zich het afgelopen half jaar amper noemen. De Eendracht in Gieterveen was niet meer dan een stomp, ontdaan van kap en wieken. Het spul moest eraf voor een grootse, vier ton kostende restauratie. Gisteren kreeg de korenmolen de kap terug, onder het toezien van dorpingen en vrijwilligers.

Jannes Tigelaar(63), bestuurslid van de Molenstichting Drenthe en voorzitter van de bouwcommissie volgt alle verrichtingen nauwlettend. 'Zijn' stichting is eigenaar van de molen, althans tot de oplevering. Daarna wordt hij overgedragen aan stichting Het Drentse Landschap. "Kijk nou, daar gaat de kap de lucht in!", roept Tigelaar, als het gevaarte vanachter de naastgelegen schuur de lucht in gaat. Snel maakt hij wat foto's.

Een kwartier later zit de kap op de molen, die de afgelopen maanden ook een nieuwe onderkant heeft gekregen. Tigelaar: "De onderkant was compleet vergaan en niet meer te gebruiken. In vier gedeeltes is de boel afgebroken. De hele zaak moest worden gestut met ijzeren balken. Het is een heel gewicht hoor, al die stenen."

Tigelaar is bijzonder te spreken over het resultaat, tot nu toe. "De onderkant is opgebouwd van de rode Groninger steen die er oorspronkelijk ook op zat. Het past mooi hier. Kijk maar naar de schuur en de omliggende huizen. Die zijn ook van de rode steen gebouwd."

Het is de bedoeling dat De Eendracht weer gaat draaien en

12

Op 31 oktober 2007 stond het volgende artikel in het Dagblad van het Noorden. Het artikel gaat weliswaar over een Drentse molen echter is het zeer de moeite waard om dit artikel te lezen, vooral voor degenen die er interesse in hebben om naast een molen te wonen.

De kap van molen De Eendracht in Gieterveen gaat de lucht in. Jannes Tigelaar volgt de operatie nauwlettend. foto: Harry Tielman

malen, als hij straks helemaal klaar is. Van het koren worden, in een nog aan te schaffen bakoven, zogeheten Gieterveense hanenpoten gebakken: Kleine krentenbroodjes uit vroeger tijden.

Tigelaar leidt momenteel vier dorpingen op als vrijwillige molenaar.

NIET MEER AUTHENTIEK

Van de oorspronkelijke molen, bouwjaar 1877, is weinig meer over. In 1904 brandde het houten bovenstuk af. Er is toen een nieuw bovenstuk gemetseld van steen. De onderste helft, die wel van steen was, doorstond de brand, maar moest bij de restauratie het onderspit delven. De stenen waren te zeer aangetast door de tand des tijds.

13

BEWONER GEZOCHT VOOR MOLENBOERDERIJ

De Molenstichting Drenthe heeft plannen om het leegstaande boerderijtje voor De Eendracht ook op te knappen en over te dragen aan Het Drentse Landschap. Jannes Tigelaar hoopt dat een van de molenaars er wil gaan wonen. "Hopelijk is een van de molenaars zo goed, ik zeg niet zo gek, om het te betrekken. Zelf zou ik dat nooit doen. Je bent dan nooit vrij." Herman Durenkamp (51), een van de molenaars in opleiding, denkt er net zo over. "Het is een prachtig boerderijtje, maar ik zou nooit onder de molen willen wonen. er lopen dan altijd mensen rond je huis die de molen bekijken en foto's maken. Je woont op een publieke plek."

(ADVERTENTIE)

Stötefalk

Eckhardt B.V.

VEEVOEDERS-GRANEN-KUNSTMEST

Wollinghuizerweg 5- 9551 TG Jipsinghuizen
tel. 0599 - 326219 fax 0599- 32 64 59

WIND DOET DE MOLEN DRAAIEN.

Dat is als een open deur. Maar niet voor alle molens geldt, dat er altijd voldoende wind is om daadwerkelijk het wiekenkruis rond te doen gaan. Dat heeft niet alleen met de wind te maken, maar voor een belangrijk deel met de biotoop. Speciaal hiervoor is een website geopend, die zeker de moeite van het bekijken waard is. www.molenbiotoop.nl geeft de kijker ervan inzicht in de kansen die bestaan om een biotoop te verbeteren of te behouden. Met een duidelijke indeling wordt het belang van een goede biotoop, de wet- en regelgeving erover en de zorg ervoor uit de doeken gedaan. Gewapend met deze kennis kan de molaar of eigenaar trachten de biotoop veilig te stellen of te verbeteren. Omwonenden kunnen zo meer begrip krijgen, projectontwikkelaars kunnen in een vroeg stadium hun plannen aanpassen, molenaars en eigenaren kunnen zo schade(claim) voorkomen. De site geeft niet alleen mooie formules, maar ook voorbeelden die hebben geleid tot succes. Op de molencontactdag van 16 november j.l. werd deze site aan de aanwezige molenaars gepresenteerd.

Het bekijken is zeker de moeite waard!

Joep Gründemann

Voor de instandhouding van de Nederlandse molens wordt voedselwind gebruikt. Niet omdat de molens zelf gevoelig zijn te verliezen in het geval er niet voldoende wind is. De wind is de drijfkracht die de molens in het draaiende nemen is echter in volle gang. Slechts een paar molens hebben voldoende bebouwing of uitjes om de wind te behouden.

Stichting Molenbiotoop, de Drentse Molen Stichting, de Drentse Molen Stichting

ALHOF

bouwkundig adviesbureau

►►► uw bouwkundig adviseur

gespecialiseerd in monumenten

- constructieberekeningen
- ontwerp en tekenwerk
- inspecties en bouwkundig rapportages
- bouwfysica
- vergunningaansvraag en bouwtoelating

vraag vrijblijvend een brochure aan

Dorpsstraat 22 tel. : 0597 - 530 838
 0699 PH Vriescheloo fax : 0597 - 530 858
 alhof@planet.nl mobiel : 06 - 12 371 163

Brood & Banquet

Brans

A.J. Ludolphie

Feiko Clockstraat 172 Beneden Westerdiep 71

9665 BK Oude Pekela 9645 AG Veendam

Tel. 0597-612491 Tel. 0598-613207

www.bakkerijbrans.nl

KNOPEN

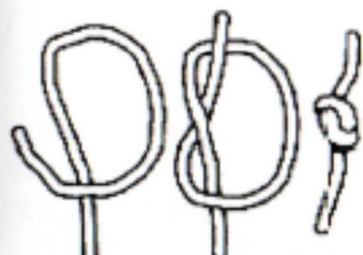
Stoppers

Knopen aan het uiteinde van een touw. Er zijn vele toepassingen waarin je zoiets

gebruikt. Iedere toepassing

stelt zijn eigen eisen en kent daarvoor een beperkt aantal knopen die het best geschikt zijn. Je kunt een stopper gebruiken om te voorkomen dat een touw of garen gaat rafelen. Doe dat echter alleen in goedkoop touw/garen. Gebruik anders een echte takeling.

Op de website www.realknots.com troffen wij diverse knopen aan. Met toestemming van de maker dhr. Prins mogen wij deze in Muldersnijs publiceren.

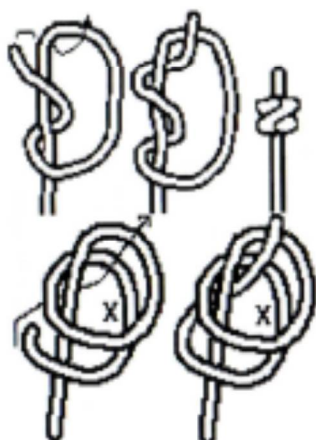
De Overhandknoop of de Halve Knoop.

De eenvoudigste knoop die er bestaat, en daarom waarschijnlijk het meest gebruikt. De overhandknoop is goed bruikbaar om knopen in garens en snaren te ondersteunen. Losse tam-

pen worden dan met een overhandknoop iets verdikt. Wanneer dat te rommelig wordt moet worden omgezien naar een betere verbindingsknoop. Er mag geen grote kracht op een overhandknoop worden uitgeoefend. De knoop halveert ongeveer de sterkte van het touw/garen ter plaatse. Als 'anti-slip-stopper' is dat niet erg want dan wordt hij nauwelijks belast.

De Dubbele Overhandknoop

De dubbele overhandknoop is mooi, dikker dan de gewone overhandknoop, maar nauwelijks sterker. Dus hij kan alleen maar gebruikt worden als er maar weinig belasting te verwachten is.

De dubbele overhandknoop wordt ook wel de bloedknoop genoemd als hij gebruikt is als zweeptop. De knoop kan op meerdere manieren worden gelegd en in principe op twee manieren worden afgewerkt. De twee manieren van leggen die hier getoond worden geven ook beide afwerkingen aan. De in het midden getoonde bloedknoop is de voorkeurs-afwerking van de tweede met kruisjes gemerkte knoopwijze. De bloedknoop is na belasting zeer moeilijk weer los te krijgen. Wanneer er een object door het met het kruisje gemerkte gat gestoken

wordt trekt de knoop samen tot de wurg-knoop. Daarom is het de moeite waard deze manier te leren.

De Meervoudige Overhandknoop

Wanneer de overhandknoop meer dan twee interne rotoms heeft wordt hij dikker. (Echter nauwelijks sterker.) Bij geslagen touw is het van groot belang dat de knoop netjes wordt aangetrokken (opgewerkt) anders hebben de losse strengen sterk de neiging te kinken.

De Vlaamse Acht

Dit is de stopper die volume, sterkte en eenvoud van leggen/losmaken in de optimale balans samen brengt.

PRETTIGE KERSTDAGEN

&

EEN GELUKKIG NIEUW (MOLEN)JAAR

